

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Mevrouw drs. K.H. Ollongren
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 18 november 2020

betreft EU-actieplan tegen racisme en strategisch EU-kader inzake de Roma

ons kenmerk 167911u

Geachte mevrouw Ollongren,

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis van de Koning heeft met belangstelling kennisgenomen van het EU-actieplan tegen racisme 2020-2025¹ en van het strategisch EU-kader voor gelijkheid, integratie en participatie van de Roma.² Voor de leden van de fracties van de **VVD**, **GroenLinks** en **50PLUS** zijn deze documenten aanleiding om een aantal vragen te stellen en opmerkingen te maken, waarop zij graag de reactie van de regering vernemen.

Vragen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het Europese voorstel "A new EU Roma strategic framework". Roma hebben te maken met discriminatie en uitsluiting en de leden van de VVD-fractie vinden het goed dat de Europese Commissie met een voorstel komt om Roma beter te integreren. Deze leden hebben wel vragen aan de regering, en die zien in eerste instantie op de vraag of het voorstel aansluit bij wat Roma zelf willen. Volgens deze leden is dat van belang voor het behalen van de doelstelling waartoe het voorstel dient én is het van belang voor de uitvoerbaarheid.

De leden van de VVD-fractie vragen de regering of zij kan aangeven wat wij in Nederland hebben geleerd van de (goedbedoelde) aanpak om achterstanden bij autochtone woonwageneigenaren, die een vergelijkbare leefstijl voorstaan als Roma, te bestrijden. Zou de regering bij het beantwoorden van de vraag in het bijzonder ook willen ingaan op school(prestaties), (grensoverschrijdende) criminaliteit en gedwongen uithuwelijking? Verder vragen de leden van de VVD-fractie of er zicht op is dat Roma, met respect voor hun tradities, bereid zijn om de waarden en regels van het land waarin zij wonen te respecteren en na te leven.

¹ COM(2020)565.

² COM(2020)620.

datum 18 november 2020

ons kenmerk 167911u

blad 2

In Nederland voeren we een generiek beleid, in plaats van een doelgroepenbeleid. Kan de regering ingaan op de vraag of dat generieke beleid effectief is voor deze doelgroep, gezien in het kader van dit Europese voorstel? En past het generieke beleid binnen dit Europese voorstel?

Het voorstel voor het een nationaal strategisch raamwerk legt de nadruk op targets, meten, rapporteren, monitoren en evalueren alsmede het vrijmaken van een budget. Ieder land moet een National Roma Contact Point (NRCP) hebben, dat gemandateerd is en voldoende ondersteuning heeft om te coördineren en te monitoren en om vooruitgang op regelmatige basis te rapporteren. De leden van de VVD-fractie vragen de regering hoe een beleid gericht op het voorgaande handen en voeten zal worden gegeven. Tevens vragen zij de regering of er voldoende budget valt vrij te maken. En wat betekent voldoende budget in de ogen van de regering?

De leden van de VVD-fractie zien de beantwoording van de vragen door de regering met belangstelling tegemoet en zien uit naar de appreciatie door de regering van dit Europese voorstel, waarna deze leden verdere vragen zullen stellen.

Vragen van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de plannen van de Europese Commissie met betrekking tot racisme en discriminatie van Roma. Deze leden zijn verheugd dat er op Europees niveau aandacht wordt besteed aan deze urgente problemen, en onderschrijven het belang van een gecoördineerde aanpak. Wel hebben deze leden naar aanleiding van het Actieplan en de reactie daarop van de regering in het fiche nog enkele vragen met betrekking tot de positie van de regering op bepaalde onderwerpen en de implementatie van de plannen op nationaal niveau.

Algemeen

1. Het Actieplan tegen racisme omvat een breed scala aan mogelijke maatregelen. In hoeverre is er sprake van een prioritering binnen de voorstellen bij de uitvoering door de regering? Wordt er op bepaalde aspecten van het actieplan meer nadruk gelegd? Zo ja, welke?
2. De Commissie stelt voor om met de lidstaten samen te werken om gemeenschappelijke leidende beginselen voor nationale actieplannen vast te stellen. Welke opstelling kiest de Nederlandse regering hierin?
3. De Commissie benadrukt het belang van samenwerking op alle niveaus en met alle actoren. Met dat doel wordt ook een coördinator voor racismebestrijding aangesteld op Europees niveau. Het College voor de Rechten van de Mens adviseerde de regering in zijn jaarlijkse rapportage van 2019 om een coördinator aan te stellen voor bestrijding van discriminerend gedrag in de openbare ruimte. Hoe beoordeelt de regering dat advies, zeker in het licht van het EU-voorstel?
4. In het Actieplan en de kabinetsreactie daarop is er voornamelijk veel aandacht voor strafbare vormen van racisme en voor diversiteit en inclusie in verschillende sectoren. Het College voor de Rechten van de Mens en de VN-rapporteur voor hedendaagse vormen van racisme, rassendiscriminatie,

datum 18 november 2020

ons kenmerk 167911u

blad 3

vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid geven echter aan dat ook niet-strafbare vormen van discriminatie in de publieke ruimte in Nederland moeten worden bestreden. Hoe beoordeelt de regering dit advies? Wat zijn hierin prioritaire maatregelen? Hoe gaat Nederland dit vormgeven?

Specifieke gebieden

5. De regering geeft aan het voornemen van de Commissie om binnen juridische kaders over AI de risico's van discriminatie en vooroordelen specifiek mee te nemen te steunen. Kan de regering bij dezen een reflectie geven over discriminerende algoritmes en biased datasets? En op welke manier beoogt de regering deze problemen op nationaal niveau aan te pakken? Acht zij zich hier voldoende voor geëquipeerd?

6. De regering onderschrijft in het fiche de doelstelling om meer nadruk te leggen op diversiteit in het personeelsbestand van de Europese Commissie. Wordt deze doelstelling ook overgenomen op nationaal niveau, in het personeelsbestand van de Nederlandse overheid?

7. In de kabinetsreactie op het Actieplan wordt niet gesproken over de Nederlandse koloniale geschiedenis en haar verband met hedendaags racisme. Is dit per abuis? Zo niet, waarom was dit geen onderdeel van de kabinetsreactie? Maakt dit onderwerp deel uit van de antiracisme-aanpak van de regering, en zo ja, op welke manier?

8. In rapporten van zowel het College voor de Rechten van de Mens als de VN-rapporteur voor racisme komt naar voren dat er in Nederland een algemene beeldvorming bestaat dat mensen met een niet-westerse migratieachtergrond of met een huidskleur anders dan wit 'geen echte Nederlanders' zijn. Wat is de reactie van de regering op deze conclusie van de rapporteur? Wat is volgens de regering de oorzaak van deze beeldvorming? Naar de mening van de leden van de GroenLinks-fractie houdt dit beeld verband met de stereotypering die in het EU-actieplan wordt aangehaald, en kan het leiden tot fundamentele uitsluiting van groepen. Erkent de regering dit? En hoe beoogt de regering dit te bestrijden en een inclusieve visie van de Nederlandse identiteit te bevorderen?

Maatregelen

9. In het fiche geeft de regering aan dat een flexibele dialoog tussen kabinet en samenleving gehouden wordt om zo gezamenlijk te werken aan het versterken van de aanpak van racisme en discriminatie. Hoe wordt deze dialoog voorzien? Met welke groepen? Hoe wordt gezorgd dat mensen van getroffen groepen de mogelijkheid krijgen om inbreng te leveren? Op welke termijn beoogt de regering deze dialoog op te zetten?

10. De regering wijst in het fiche de suggestie van de Commissie af om specifieke maatregelen aan te nemen om nadelen in verband met discriminatie op grond van ras of etnische afstamming te voorkomen of te compenseren. Dit omdat de strekking van dit voorstel onvoldoende kan worden overzien. Op welke vlakken verwacht de regering dat het niet te voorzien is? Wat zouden voor de regering een invulling van dit voorstel zijn waarmee de strekking wel acceptabel geacht zouden worden?

datum 18 november 2020

ons kenmerk 167911u

blad 4

Strategisch kader Roma

11. In het rapport van de Fundamental Rights Agency over Roma, Sinti en woonwagenbewoners blijkt dat discriminatie tegen deze groepen in Nederland nog wijdverspreid aanwezig is – zowel in de publieke ruimte (in de vorm van beledigende of bedreigende opmerkingen) als in het onderwijs, op de arbeidsmarkt, de gezondheidszorg en de woningmarkt. Het strategisch kader van de Commissie zet doelstellingen op een rij om deze discriminatie sterk te verminderen en de positie van deze groepen te verbeteren, en benadrukt daarbij het belang van participatie. Hierin is het onder andere van belang om ngo's aan bod te laten komen in het evalueren van de situatie, het meldingspercentage/percentage aangiften van discriminatie-ervaringen omhoog te krijgen, en politieke participatie te ondersteunen. Hoe beoogt de regering deze participatiedoelstellingen te bereiken? Hoe beziet de regering de rol van ngo's hierin? Spelen zij een belangrijke rol in de ogen van de regering?

Vragen van de 50PLUS-fractie

De leden van de **50PLUS**-fractie hebben de volgende vragen naar aanleiding van het EU-actieplan tegen Racisme. De komende vijf jaar wordt dit actieplan uitgerold binnen de Europese Unie. Onderdeel van dit actieplan is dat de lidstaten zelf ook actief het EU-recht uit dienen te voeren. Dit houdt in dat de lidstaten zelf nationale actieplannen tegen racisme en rassendiscriminatie gaan maken en uitvoeren. Binnen welke termijn verwacht de regering een nationaal actieplan tegen racisme klaar te hebben? Welke middelen zal zij gaan inzetten zodat dit nationale actieplan breed gedragen gaat worden binnen alle geledingen binnen de Nederlandse samenleving?

Met name binnen de rechtshandavingsorganisaties valt er nog veel te verbeteren omtrent het aanpakken van misstanden met betrekking tot diversiteit, racisme en openlijk machtsmisbruik. Zelfs binnen een organisatie als die van de Nationale Politie stuit men nog op dit soort misstanden zo bleek uit een interview met de thans plaatsvervangend korpschef bij de Politie, mevrouw Liesbeth Huyzer³ als voorvechter van diversiteit binnen de politie.⁴

Ziet de regering een verband tussen het te lage aantal aangiftes van haatmisdrijven met racistische motieven en het nog onvoldoende erkennen van diversiteit ook bij rechtshandavingsinstanties zoals de Nationale Politie? Welke inspanningen zijn er thans om discriminerende handelwijzen bij rechtshandavingsautoriteiten te voorkomen zodat de geloofwaardigheid van de rechtshandhaving tegen haatmisdrijven wordt vergroot? Is de minister het eens met de stelling dat een afnemende bereidheid tot het doen van aangifte van haat- en discriminatiemisdrijven een ondermijnend effect heeft op de democratie?

In hoeverre speelt bij de Nederlandse rechtshandavingsfunctionarissen de profilering die gebruikt wordt om strafbare feiten te voorkomen, te onderzoeken en te vervolgen door personen in te delen in categorieën naar ras of etnische afkomst een rol die kan leiden tot raciale profilering? Meent de regering dat door te weinig diversiteit in politiekorpsen de kans daarop toeneemt? Op welke manier

³ Tijdschrift voor de Politie-jg79/nr2/17 "Hoe anders mag je zijn in deze organisatie?".

⁴ <https://www.trouw.nl/nieuws/de-politie>

datum 18 november 2020

ons kenmerk 167911u

blad 5

zou de inzameling van gegevens die zijn uitgesplitst naar ras of etnische afkomst verbeterd kunnen worden?

Stereotypering met daaraan gekoppelde vooroordelen zijn vaak eeuwenoud. Om daarin een kentering teweeg te brengen is erkenning van historische wortels van racisme noodzakelijk. Hoe kijkt in dit verband de regering aan tegen het voorstel van het Europees Parlement om ter bestrijding van stereotypering en bevordering van geschiedenisbewustzijn expliciet specifieke gedenkdagen in verband met racisme te honoreren, zoals het uitroepen van een Internationale Dag voor de Afschaffing van Slavernij?⁵

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis van de Koning ziet met belangstelling uit naar uw reactie en ontvangt deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

Mr. Boris Dittrich

Voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis van de Koning

⁵ Mededeling van de commissie aan het Europees Parlement, de Raad, Het Europees Economisch Sociaal Comité en het Comité van de regio's, paragraaf 3.1 Beleidsmaatregelen om het tij te keren, p. 16.